

Protokoll keskkonnatasude raamkava 2016+ koostamise ümarlauast 02.10.2013

Osalesid:

Aire Rihe, Keskkonnaministeerium
Ergo Pärn, Keskkonnaministeerium
Tarmo All, WEC Eesti
Olavi Tammemäe, Eesti Energia AS
Hallar Meybaum, Eesti Keemiatööstuse Liit
Meelis Eldermann, Viru Keemia Grupp AS
Marti Viirmäe, Viru Keemia Grupp AS
Diana Revjako, Viru Keemia Grupp AS
Valdur Lahtvee, SEI Tallinn
Andres Veide, Eesti Põllumeeste Keskliit
Siret Sõmer, Eesti Keskkonnajuhtimise Assotsiatsioon
Heddy Klasen, Keskkonnaministeerium
Tõnis Vare, Eesti Elektritööstuse Liit
Viljar Kirikal, Rahandusministeerium
Olga Kuvatova, Keskkonnaamet
Janne Kallakmaa, Tallinna Keskkonnaamet
Irja Alakivi, Eesti Linnade Liit
Peeter Eek, Keskkonnaministeerium
Arvo Tordik, Eesti Energia AS
Hedi Konrad, Eesti Energia AS
Tõnis Meriste, Eesti Energia AS
Kalle Kikas, Kunda Nordic Tsement AS
Sjusanna Meos, Keskkonnaministeerium
Tea Nõmman, SEI Tallinn
Aleksei Ljamtsev, Kiviõli Keemiatööstus OÜ
Argo Luude, Eesti Keskkonnateenused
Agu Rømmelg, Ragn-Sells
Margit Rüütelmann, Eesti Jäätmekäitlejate Liit

Jüri Truusa: THS tutvustus

Protokolli algus

Sissejuhatus ja ülevaade käsitletavatest teemadest

Tarmo All:

- **Oleme seisukohal, et keskkonnatasude seadus (edaspidi KeTS) vajaks kontseptuaalset muutust ja meile tundub, et keskkonnatasude süsteem, mis hetkel kehtib, ei taga selles seatud eesmärki, mis on hea keskkonnaseisundi tagamine.**
- **Maavarade kaevandamisõiguse tasud ei saa toetada seda eesmärki, kuna nende ressursside kasutamise määr ei ole efektiivse loodushoiuga seotud, vaid sellele on määratud kaevandamislubadega piirid ning lubasid ei anta nõudlusest suurema koguse jaoks välja. Selle, kui palju varu võetakse, tagab ära regulatiivne meede ning see ei sõltu keskkonnatasudest (edaspidi KKT).**
- **Pigem tuleks ressursitasu lahti siduda keskkonnahoiu sihtotstarbest ja siduda see omanikutulu eesmärgiga, mida omanik võib kasutada ka keskkonnakaitseks. Eelkõige tuleks põlevkivi puhul indekseerida tasu nafta hinnaga ja teiste maavarade puhul teiste varadega.**
- **Jäätmete osas me toetame seisukohta, et jäätmete ladestamise tasu peaks olema selgemalt seotud ladestatud jäätme keskkonnaohtlikkusega. Põlevkivi puhul on aheraine**

suuresti ladestatav kaevandamisjääd. Mida väiksema orgaanikasisaldusega aheraine ladestatakse, seda väiksem on keskkonnaoht ja seda lähemal on ta killustikule, mida me saame edaspidi võimalusel ka kasutada. Mida rohkem on orgaanikat aheraines, seda suurem on keskkonnaoht.

- **Keskkonnaohtlikkust on võimalik kvantitatiivselt määrata ja järeelseire tulemusena mõõta ning sellest tuletada, milline peaks olema keskkonnaohtlikkusest lähtuv saastetasu.** Keskkonnatasusid saaks ohtlikkuse (orgaanikasisalduse) põhjal ka proportsiooni seada, kas või koefitsientide rakendamise teel.
- **Vee erikasutusõiguse tasu on samamoodi ressursitasu ja põlevkivi kaevandustest rääkides saab see sõltuda vaid kaevandatavast kogusest ja sügavusest, mitte tasust. Ettepanek on sama, mis kaevandamisõiguse tasu puhul.**

Olavi Tammemäe:

- Nõustun eelkõnelejaga. **Meie seisukoht on see, et kui üldse kaevandatakse, siis ei ole võimalik vältida vee väljapumpamist, järelikult selle vee maksustamine ei täida kuidagi seda eesmärki keskkonnatasude seaduses. Ettepanek teha uuring vee erikasutusõiguse tasu määramiseks.**
- Ainult ekspertide arvamusele tuginedes ei peaks seda otsust tegema. **Uuringu eesmärk oleks defineerida eraldi karjääridest ja kaevandustest väljapumbatava vee päritolu ja kui palju sellest on põhjavesi ning mis kihist see pärineb.** Selle põhjal saaks hinnata võimalust indekseerida need tasud puuraugust väljapumbatava vee suhtes ja teha õigeid järeldusi. See teema tuleb detailsemalt läbi uurida.

Heddy:

- **Kutsume kokku vee erikasutusega seotud ümarlaua ja käsitleme erinevate koolkondade vaateid ning vajadusel paneme kokku ka uuringu lähteülesande.**

Tarmo All:

- See on kindlasti tänuväärne töö, selgitada välja, kust vesi kaevandustesse tuleb ja mis selle täpne päritolu ja jaotus on, kuid eesmärk on ju tagada keskkonna hea seisund. **Kui vee erikasutust maksustada keskkonnahoiu eesmärgil, siis see maksustamise määr peaks olema seotud eelkõige keskkonnale tekitatava mõju suurusega, mida me tegelikult iga veeärastuse puhul seirame, hoolimata vee päritolust.**
- Me mõõdame põhjavee olukorda, ümbritseva ala pinnavee olukorda, me mõõdame ökosüsteemide olukorda ja tegelikult on seatud ka piirnormid, mis on seotud konkreetse indikaatoriga. Sõltumata sellest kuidas vee bilanss kujuneb, on veeärastuse lubatavus seatud sõltuvusse selle mõõdetavate keskkonna mõjuritega.
- **Ka keskkonna mõjutamise lubatavuse juures peaks jääma mõõdetava keskkonnamõju juurde.** Mõõdetavaid keskkonnamõjusid me piirame paljude regulatsioonidega.

Olavi Tammemäe:

- **Jäätmete osas nõustun täielikult eelkõnelejaga.**
- **Ressursitasud tuleb siduda lahti saastetasudest.**
- **Saastetasude puhul on ettepanek kaardistada nende seos normatiivide nõuetega.** Saastamise eest juba makstakse ja makstakse suurte investeeringute kujul, et jääda kompleksloas sätestatud piiride sisse ja täita Euroopa Liidu keskkonnanormatiive. Need investeeringud on massiivseid ning neid tuleb juurde. **Räägime ka investeeringutest uudsetesse tehnoloogiatesse, mille tulemusel saasteainete tasemed vähenevad. Neid tuleks kõiki arvesse võtta.**
- **Mingil hetkel tekib küsimus, kui ettevõtte täidab tänu suurtele investeeringutele nii täna kui ka tulevikus normatiive, siis mis on täiendav saastetasu maksamise mõte.** See

tuleks samuti defineerida.

- **Kui rikutakse norme, siis on mõistetav, et tuleb maksta täiendavat tasu.**
- **Kui täites kõiki norme tänu suurtele investeeringutele, mis on defineeritavad samuti keskkonnatasuna, kuna see on see tasu, mis annab võimaluse töötada, siis küsimus on, mis on veel täiendava tasu mõte.**
- Analüüsima peaks ettevõtete toimetulekut KKT muutudes. Ettevõtte võimekus investeerida hakkab mingist hetkest kahanema ning need kulud vähendavad samuti seda võimekust. **Ettepanek: vajalik oleks KKT muutuste mõjude süsteemne analüüs.** Soovime aru saada, mida uute tasumäärade kujundamine endaga kaasa toob.
- **Kuidas planeeritakse kaasata RaM, MKM ja SoM?** Nende valdkondi puudutab samuti ettevõtete võimekuse muutus, mis sõltub ka täiendavate tasude kehtestamisest.

Hallar Meybaum:

- Arvesse tuleks võtta 7. keskkonna raamprogrammi nõuet, mis nõuab keskkonnaküsimuste täielikku lõimumist teiste valdkondade poliitikasse, teadusuuringutesse, innovatsiooni, sotsiaalpoliitikasse, sh kaasates vastavaid ministeeriume.
- **Juhin tähelepanu, et Eesti on välja valinud nutika spetsialiseerumise, kus on esindatud ka põlevkivi ja põlevkivikeemia.** Valdonna kitsaskohana on ära toodud, et see valdkond ei ole efektiivne ja sinna tuleks kaasata Eesti teadust ja rakendada teadussaavutusi.
- **Raamkava peaks soosima ettevõtteid, kes investeerivad keskkonnaprojektidesse, ja ei tohiks olla koormav ning vähendada ettevõtete konkurentsivõimet ja investeerimisvõimalusi.**
- **Muudatused ei tohi kaasa tuua selliste KKT kehtestamist, mille puhul kodumaine toodang ei ole enam rahvusvaheliselt konkurentsivõimeline.**
- **Ressursikasutuse puhul peaks kehtestama õiglase tasu.**
- Kui rääkida, et saastetasud on vähenenud, siis nende taga on ettevõtete väga suured keskkonnainvesteeringud. Üha karmistuvad keskkonnanõuded ELis ja THSi rakendumine, need tekitavad küsimuse, kuhu keskkonnatasud sealhulgas mahuvad. Ei tohi unustada energiamaksustamise direktiivi ega CO2 kauplemise süsteemi, kus ettevõtted peavad osalema. **Ettepanek: keskkonnatasud tuleb siduda ettevõtete investeerimisvõimekusega ehk luua erisus eristada KKT määrade puhul tööstusheite seadusega hõlmatud ettevõtteid, kellel on niigi suur investeerimiskohustus.**
- **Keskkonnatasude määrade mõju: analüüs tuleks diferentseerida ja mitte vaadata üldist maksukoormust, vaid konkreetsele sektorile langevat maksukoormust ja selle erinevate komponentide mõju.**
- **Põhjaliku analüüsi peaks teostama Rahandusministeerium, kes peaks analüüsima ettevõtete võimekust minna edasi keskkonnatasude tõusuga ja Euroopa Liidu energiapoliitika raames.**
- Keskkonnatasude kujundamisel peaks arvesse võtma ka Euroopa Liidu seatud eesmärged Euroopa 2020 raames, mis seab tööstuse osatähtsuseks 20%, täna on ta 16%.
- **Kokkuvõttes tuleks eristada keskkonnatasude määrade kehtestamisel THS rakendumist ettevõtetele.**

Meelis Eldermann:

- **Kui on PVT alusel tagatud teatud nõuded ja normid, siis miks ei võiks rakendada koefitsienti 0,5?**
- Riigiabi puhul suuremate ettevõtete puhul sageli meetmed ei ole suunatud sinna, kus neid enim vaja läheb ehk ökoloogiline jalajälg on suurim või on minevikust tulenevad tagajärjed vajalik likvideerida.

- **Ida-Virumaalt laekub suur osa tasudest, tagasi suunatakse sealsetele ettevõtetele väga vähe.**
- **Parima keskkonnainvesteeringu teevad ettevõtted ise, seega KeTSis peaks ette nägema need meetmed, et ettevõtetal jääks ja säiliks võimekus neid investeeringuid teha.**
- **Ka investeerimisperiood on liiga lühike ehk 3 aastat. Ettepanek: saastetasu asendamine võiks olla seatud 7 aastaks.**

Sjusanna Meos:

- Kolmeaastane asendamise periood tuleneb riigiabi tingimustest.

Meelis Eldermann:

- **Kui ei ole tegemist riigiabiga, siis võiks se olla 7 aastat.**

Hallar Meybaum:

- **KKT vähendavad neid rahavooge, mis on vajalikud investeeringute tegemiseks. Ka EK on viidanud, et ebaproportsionaalselt on Eestis maksustamata transport, sellele tuleks tähelepanu pöörata.**

Meelis Eldermann:

- **Küsimus on üldises ökoloogilises maksureformis. Ettevõtete ja liitude tasandil võib öelda seda, et jalajälg ja mõju ei ole jaotatud proportsionaalselt.** Suuremas süsteemis kaetakse see ära suuremate ettevõtete keskkonnatasudega ja Euroopa Liidu fondidega.
- Tegemist on esiteks ettevõtete jalajäljega, selle vähendamisega me tegeleme. Teiseks on tegemist ajaloolise saastega. Sellele lisandub ühiskonna üldine jalajälg. Kui me vaatame Eesti maksusüsteemi, siis on välja kujunenud nii, et Eesti oma osa katavad ära suured ettevõtted, mille tõttu võib öelda, et ökoloogilise maksureformi osas me oleme esirinnas, samas energiamaksustamise direktiivi puhul transpordi maksustamise osas me oleme 26. kohal. Siin ei ole proportsiooni.
- **Minu ettepanek on vaadata ökomaksureformi põhialused üle ja tekitada olukord, kus on tegemist solidaarse maksustamisega.**
- **Ei saa lahutada KKT kujundamist üldise maksukoormuse analüüsist ehk tuleb eristada sektoritele mõjuvaid makse.** Kui vaatame energeetikat, põlevkiviõlitootmist, tsemenditööstust, siis need on ekspordile suunatud ettevõtted ja konkureerivad teiste samalaadsete ettevõtetega.
- **Tuleks teha ettevõtete või sektorite kaupa analüüs, et ei tekiks olukorda, kus meie ettevõtted ei oleks enam konkurentsivõimelised. Ettepanek: mitte vaadata lahus KeTSi, vaid vaadata seda sektorite kaupa, eriti nende sektorite puhul, mis omavad ekspordivõimet.**
- **KKT osatähtsuse arvutamisel ärikuuludes ei ole arvestatud investeeringuid.** Sellisel juhul ei arvestata kõiki kulusid, mis tuleks pärast tulusid maha arvestada.
- **Nõustun ettepanekuga siduda maavarade tasu nafta hinnaga.**
- **Ka THS mõjude hinnang on vajalik. Ettepanek: THSi ja just investeeringute ja kasvuhoonegaasidega kauplemise mõju arvestamine sektorile.**

Marti Viirmäe:

- **Peaksime lähtuma ökoloogilise maksureformi põhiprintsiipidest ehk tekitama hinnasignaali, et turul müüdadavad tooted ja nende hind oleksid seatud tootmise käigus tekkinud keskkonnamõjuga.**
- **Käitumuslikud signaalid peaksid olema suunatud nii tootjatele kui ka tarbijatele, et tarbijad saaksid valida tooteid keskkonnamõju arvestades, ja nagu ökomaksureformi puhul rõhutatakse, siis eesmärk on jagada asjakohaselt need tulud ja kulud**

ühiskonnas.

- **See on oluline, et vältida valesid signaale, kus tooteid, mis turul müüakse, eristatakse mitte keskkonnamõju alusel, vaid eristatakse konkreetset tehnoloogiat või ressursi, kas asukoha järgi.** Räägin jäätmetest, näiteks TSK tehnoloogia tuhk ja poolkoks on mõlemad ohtlikud jäätmed, samas näeme selget initsiatiivi, et poolkoksi saastetasu tõuseks kahekordseks iga 3 a tagant, samas kui Petroter tuha või Galoter tuha või TSK tuha tasu tõuseb kahekordseks iga 35 a tagant. See on vale stiimuli tekitamine KKT süsteemiga.
- Rõhutame sobivat võrdlust, kuidas rahvusvaheliselt analüüsida võimekust tasuda KKTsid. **Rahvusvaheliselt on olemas võrdlusalused, mis võrdlevad kasumit ilma maksudeta ja kui palju ettevõtte maksab makse ilma maksudeta kasumist.** Selle alusel saab prognoosida seda mõju, mis tekib, kui reguleerime üle või maksustame liiga kõrgelt põlevkivitööstust, ja kas tekitame selle, et turul sama keskkonnakahjuga toode asendub teisega või saavutame ökomaksureformi tegeliku eesmärgi, mis on see, et toote keskkonnakahju väheneb.
- Jäätmete taaskasutuse osas on Eesti esirinnas söetööstusega riikidega võrdluses *per capita*. **Arvesse tuleb võtta, et Eestis ei ole võimalik minna palju kaugemale sellest, kui maailmas minnakse. Selleks, et valed stiimulite teket vältida, on vajalik teha põhjalikud analüüsid.**

Diana Revjako:

- THSi mõju rõhutamiseks tooksin lihtsa näite. Teostati Petroteri KMH, kus arvestati kogu piirkonna õhuheidet, mitte ainult meie ettevõtte oma, ja modelleerisime selle mõju läbi, sh paljude väikeste ettevõtete oma, kellele THS ei rakendu. Ühe väikese ettevõtte aromaatsete süsivesinike mõju oli 3 korda suurem kui kogu VKG mõju, kui vaadata g/s heidet. Sellel on tervisele just tegelik mõju, mitte see, kui palju aastas tonne heidetakse. Praeguses KKT süsteemis on olukord, kus väike ettevõtte omab 3 korda suuremat mõju kui terve kontsern, järelikult on KKT seadus oma aja ära elanud. Tuleb vaadelda reaalselt mõju. **Minu ettepanek: kuna THSi alla kuuluvad käitised on teinud juba suuri samme ja peavad ka edaspidi, ja nende ettevõtete mõju on juba praegu väiksem kui mõnel mitte THSi alla kuuluval ettevõttel, siis peaks see mõju kajastuma ka KeTSis.**
- Teine ettepanek on see, et praegused koefitsiendid õhuheitele on siamaani kuni PVT nõudele reguleerinud seda, et ei koondutaks ühte kohta. Samas praegu on investeeringud tehtud ja kui toimub selgelt mingi piirkonna eelistamine, siis miks peaks üks ettevõtte maksma 2 korda rohkem kui teine, kuigi ta on teinud investeeringuid ja tema mõju on ehk väiksem kui teise piirkonna ettevõtte oma. **See koefitsient on oma aja ära elanud, kuna keskkonnakaitseliselt ei ole sel enam eriti mõju.** Kui on rakendatud PVT ja piirväärtused, siis ei ole sel koefitsiendil mõtet.
- **Kui olla tubli, siis võiks rakendada koefitsienti 0,5, sest vastad normidele, teostad investeeringuid jm, see koefitsient võiks laieneda ka õhusaastele ja jäätmetele (hetkel veesaastetasude puhul).** Praegune süsteem ei innusta, kuna mida rohkem sa investeerid seda rohkem sa maksad.

Valdur Lahtvee:

- **Kui põlevkivitööstus annab SKPsse 4% ja heiteid tekitab 70%, siis seda aspekti peab tuleviku kujundamisel väga oluliselt arvestama.**
- **Olen nõus, et kuna KKT mõjutavad ettevõtete majandustegevust, siis seda peab arvestama.**
- Üldist maksukoormust ei tohi tõsta ja tuleb vähendada tööjõumakse. **Ettepanek: väga selgelt peab raamkava välja näitama, kust tuleb tööjõumaksude vähendamine.**

Olavi Tammemäe:

- See 4% annab tööd umbes neljandikule Ida-Virumaa tööstusest.

Diana Revjako:

- **Väärtuslik on kogemus, mida naabrid teevad ja Euroopas tehakse.** Meil on Kohtla-Järvel nt võrreldes Inglismaaga väga madal SO₂ heide, mis ei ületa seatud piirväärtusi, kuigi tegemist on tööstuspiirkonnaga, seega tuleks võrrelda ka teiste riikide kogemusi ja pingutusi.

Andres Veide:

- **Kõik saastetasud tõstavad toidu hinda, need on maksud nagu iga teinegi, järgige, et need maksud ei oleks kõrgemad kui samal kaubaturul tegelejal.**
- Kas need PVT-d, mis meile rakenduvad, on tegelikult kohandatavad ja võrreldavad teiste Euroopa Liidu riikidega kui Eestis on asustustihedus palju väiksem?
- **Tegemist ei ole põllumajandusettevõtte puhul mingi tööstusettevõttega, vaid loomuliku protsessiga.** Probleem on välisõhu saastamine. Rakendades PVT-d saastet ära ei hoia, püüdeseadmetega seda ära ei hoia.

Valdur Lahtvee:

- **Eestis põlevkivi kaevandamine ei ole nii eriline, et mujal maailmas kasutatavad tehnoloogiad, sealhulgas kaevandustesse vee sissevalgumise piiramine, ei oleks kasutatavad.** Kui on võimalik seda rakendada ja seni pole rakendatud, siis see on erinev probleem kui et see, et see on võimatu.

Olavi Tammemäe:

- See ei ole majanduslikus mõistes võimalik.

Tõnis Vare:

- Oluline on pikaajalisus ja ökoloogilise maksureformi täismahus rakendamine. Paljudes sektorites on investeeringud kuni 40 aastat. **Iga paari aasta tagant ei saa midagi muuta, me peame andma ette mingi tee, et ettevõtted saaksid planeerida investeeringuid ja et tööstus ei koliks siit välja.**

Kalle Kikas:

- Investeeringuperioodid on väga erinevad, meie tööstusharus võib see olla isegi 50 aastat. **Ühtse puuga kõiki tööstuharusid hõlmata ei ole kindlasti õige ega asjakohane, palun seda arvestada.**

Tõnis Vare:

- Komplekssus on analüüsimisel esmatähtis. **Me ei saa vaadelda vaid saastetasu, peab vaatama ka ressursitasu ja PVT rakendamist, sh teisi õigusakte.**
- **Paljud ettevõtted ei konkureeri vaid Eesti turul. Lähtuma peab sellest, kuidas ka mujal toimitakse.**
- **Põhjus-seos tagajärg vajab tähelepanu, rohkem tuleb teostada mõjuanalüüse, põhjendama peab rohkem, millest otsused tulenevad.**

Tea Nõmman:

- **Küsimus on see, kuidas kõige paremini tulemuseni jõuame, lõpmatuseni ei saa ka mõju hinnata.**

Olga Kuvatova:

- Ametlikud ettepanekud oleme esitanud.
- Sellisel kujul, nagu hetkel rakendatakse, on koefitsiendid oma aja ära elanud.
- Ettepanek on ka teha uuring tegevusalade kaupa, millist mõju KKT avaldavad.

Margit Rüütelmann:

- Saatsime oma ettepanekud SEI koostatud mõjuanalüüsi kohta nii SEIsse kui ka KKMile. **Meie ettepanekud olid järgmised:**
- Jäätmekäitluse poole pealt KKT kehtestamisel tuleb järgida jäätmehierarhiat ja pöörata tähelepanu nendele tegevustele, mis on kõrgemal tasemel, et need oleksid eelistatud. **Kui täna kehtib süsteem, mille kohaselt tasu makstakse jäätmete ladestamise eest prügilatesse, siis meie soovime kindlasti soodustada jäätmete liigitikogumist ja KKT võiks kehtestada sortimata segaolmejäätmete üleandmisele.**
- Jäätmekäitluse ja segaolmejäätmete puhul tuleks vaadata KOVe puudutavat aspekti. Kui varem ladestamise saastetasu laekus osaliselt KOVidele, siis täna on jäätmekäitus tõsiselt muutunud: toodetakse ja põletatakse jäätmekütust, toimub masspõletus, KOVide tulubaas jäätmekäitluse korraldamiseks on tõsiselt vähenenud. **Kui KKT oleks kehtestatud sortimata segaolmejäätmete üleandmisele, siis see tasu peaks laekuma KOVidele sihtotstarbeliselt jäätmekäitluse korraldamiseks.**
- Olen nõus ka teiste eelkõnelejatega, **KKT peaksid olema pikalt ette teada.**

Argo Remmelg:

- **Kui uusi tasusid kujundada, siis tasuks vaadata tervikpilti.** Ladestamisest aste kõrgemale on jäätmete energiakasutus. Praegu ühte tüüpi tehnoloogiat toetatakse läbi elektrienergia ja taastuva energia tasude – jäätmete masspõletus, õigemini üks ettevõtte ehk segatüüpi jäätmete taaskasutus saab toetust, aga teist tüüpi jäätmete taaskasutus, nagu jäätmete töötlemine jäätmekütuseks, need sarnast toetust ei saa. **Täiendavate saastetasude kujundamisel on ettepanek vaadata ka neid toetusi ja käsitleda erinevaid tegevusi võrdselt, kui nad on samal tasandil.**

Janne Kallakmaa:

- **Kõige olulisem on jäätmete vähendamine, alustada tuleb inimesest, oluline on ka taaskasutus.**
- KOVidele on pandud jäätmetega seoses palju kohustusi, mis ei ole odavad. Jäätmete ladestamisest laekuvad tulud on langenud isegi 70%. **Meie ettepanek on vaadata see üle ja teha KOVidele tasude suunamine mitte läbi ladestamise, mis on viimane tase, vaid muul kujul.**
- Praegune KKT ei ole enam motiveeriv, kuna ta ei lähe kokku jäätmeseaduse hierarhiaga.

Irja Alakivi:

- **Nõustun täielikult eelkõneleja poolt avaldatud ettepanekuga.**
- **KeTSis vajab ülevaatomist ka see, kuidas tasud jagunevad RE ja KOV eelarvete vahel.** KOVide eelarvetesse laekub üha vähem vahendeid umbes 250 keskkonnaga seotud ülesande täitmiseks.

Peeter Eek:

- **Põlevkivisektori jäätmed on eriteema ja nende KKT tuleks vaadata koos ettevõtte majandustegevusega.**
- Jäätmete Liidu õige mõte on see, et KKT peaksid toetama jäätmehierarhiat rakendamist. Kas ja kui palju seda saab rakendada põlevkivijäätmete puhul, on omaette küsimus, kuna seal on

nii suured kogused ja suuri kiireid muutusi ette näha ei ole. **Tasusid tuleks rohkem diferentseerida, nt aheraine puhul toodi siin välja üks võimalus ja see on see koht, kus arutelu võiks jätkuda.** Nt mis on aheraine saastetasu mõte, sellest on ikkagi võimalik killustikku toota, kuigi nõudlus on madal, aga hetkel on näha ebaefektiivseid ehitusviise, kus saaks seda koostada: kõnniteede tegemine kvaliteetse killustikuga. Kui me saastetasu kaotaksime, siis nõrgeneks samas ka pakkumise pool.

- Ettepaneku osas siduda saastetasu jäätmehierarhia teenistusse: siiani on KKT olnud seotud ladestamisega. 2013. a on oluline versta-post Eestile, oleme väga suure kiirusega jõudnud järele Euroopale ja ladestamine on viidud miinimumini. **Sellest järeldub, et oleme teinud hüppe järgmisele tasemele ehk jäätmete põletusele, aga praegune saastetasude süsteem jäätmehierarhia edendamisele hetkel enam mingit positiivset mõju ei oma.**
- Muudatuse tulemusena on energiakasutuse teenuse hinnad odavamad kui ladestamine koos saastetasuga, see on isegi nõrgestanud motiivi liigitikogumiseks. **Kas KeTS kaudu hierarhiaga kõrgemale liikumine on mõistlik, on küsimus, ja kui on, siis see tähendaks täiesti uusi KKT, mida täna olemas ei ole.** See tähendaks energiakasutuse maksustamist, aga riik ei pea seda mõistlikuks, kuna materjal ringlussevõtuks liiguks Eestist välja, aga me tahame seda ringlusse võtta.
- **Ringlussevõtu edendamine ei ole KKT abil ilmselt mõistlik.** Ilmselgelt on täiesti eraldi pakett küsimusi, mis vajavad arutelu, kuidas mis roll on KOVidel, kuidas tegevusi rahastada.
- **Tahan markeerida seda, et hierarhia tagamine on võimalik lahendada ka ilma KKT kui ka selle kaudu.** Umbes 6 a jooksul peab Eesti kahekordistama ringlussevõtu ja liigitikogumise. See vajab väga tõsist tööd.
- **Jäätmekäitlusega seotud diskussiooniks tuleb ilmselt eraldi kohtumine korraldada ning siis mitte keskkonnatasude aspektist vaid juba strateegilisest aspektist, et KKT arutelu oleks ka sisukas.**

Kalle Kikas:

- Annan enda arvamuse lähteolukorrast ja ettepanekud sellest tulenevalt. **Tänaseks päevaks on ressursitasud meie tööstusharus jõudnud sellisele tasemele, mis ületavad oma tasemelt põhjamaades rakendatavaid saastetasusid.**
- **Meie alles jäänud eelised täna on tööjõukulud ja kui ökomaksureformi praeguses vormis rakendada, siis võtame sotsiaalse arengu võimaluse sektoris ära.**
- Pikemas perspektiivis satub küsimuse alla, kas tööstusharu on jätkusuutlik. **Keskkonnamõju, majanduse ja sotsiaalmõjude ühishinnang on vajalik, k.a ministriumite koostöö.**

Silva Pridokho:

- Ettepanekud H2S tasustamiseks kõrgemalt ja maavara kõrgendatud tasu ja keskkonnakahju MaaPSist tulenevalt dubleerimise kõrvaldamine.

Olevi tammemäe:

- **Kas RaMi esindaja soovib ka omalt poolt informatsiooni jagada vaatenurga kohta?**

Viljar Kirikal:

- Annan informatsiooni edasi RaMis. Nõustun väga konkurentsiaspekti arvestamise vajadusega.

Kalle Kikas:

- Eestis on tööstusharusid, kus majanduslik olukord on selline, et ainsaks konkurentsieeliseks on jäänud madal palgatase Eestis ja see pidurdab siseturu kasvu.
- Eksportivate ettevõtete korral, kellele on see oluline kulubaas, pidurdab see edasist

arengut ja samuti sotsiaalse mõju kaudu ka siseturu arengut.

Meelis Eldermann:

- Iga kontseptsiooni väljatöötamisel on aluseks analüüs ei saa lähtuda kohalikust hästi lihtsustatud analüüsist, mille puhul rahvusvaheline mõõde puudub. **Aluseks tuleb võtta rahvusvaheline analüüs, kus on arvestatud, et soovime säilitada meie jaoks olulisi eksportivaid sektoreid.** Selleks et säilitaksime konkurentsivõime, tuleb võrrelda Eestit Euroopa ja maailma keskmiste tasemetega.

Tarmo all:

- **Sõnastatud ettepanek jäätmete ladestustasu puhul ohtlikkuse arvestamiseks ei olnud otseselt suunatud ainult aherainele, vaid ladestamise tasu peaks olema seotud ladestatava aine keskkonnamõjuga mitte kogusega igal juhul.** Keskkonnamõjud on seiratavad ja mõõdetavad.
- **Samuti kui 0,5 koefitsient maavarade puhul säilib, siis peaks seda rakendama kõigile teistele maavaradele.**

Meelis Eldermann:

- **Ettepanek: eriti jäätmete ehk tuha ja poolkoksi ladestamisega seoses peaks arvestama ettevõtete opereerimiskuludega.** Lähedalasuvate riikide puhul kui ettevõttel on oma ladesti, siis nemad KKT ei maksa või see on vähendatud opereerimiskulude arvelt, kuna need kulud on prügilal puhul väga kõrged.

Olavi tammemäe:

- **Eelnev täiendab üldist ettepanekut, et KKT määratlemisel tuleb tingimata arvesse võtta muid konkreetsetes sfääris tehtud keskkonnakaitse kulutusi ja investeeringuid.** Seda peaks hindama kõikide erinevate komponentide osas, kui ettevõtte opereerib nõuetele vastavalt.

Tea Nõmman:

Mis saab metsa raieõiguse tasust, kalapüügiõiguse tasust ja jahioiguse tasust? Kas ka nende muutmist käsitletakse selle raamkava raames?

Aire Rihe:

Täpsustame seda.

Tarmo All:

Eelnimetatud tasud võiks tuua ka KeTSi reguleerimise alla.

Olavi Tammemäe:

- **Vajame tagasisidet alusuuringute osas sellega seoses, mida planeeritakse edasi teha.** Tahame aru saada, kui palju ja mis võtmes on arvesse võetud ja kus planeeritakse täiendavaid uuringuid.
- **Ootame tagasisidet pärast sisendi ja ettepanekute koondamist.**

Andres Veide:

Teen ettepaneku, et saastetasudest suurem osakaal läheks KOVi, kus ettevõtte tegutseb.

Protokolli lõpp